

چرا سریال سووشون نگرفت؟

16 شهریور 1404

سریال «سووشون» ساخته نرگس آبیاری از همان ابتدای انتشار با حواشی فراوانی همراه شد و در نهایت نیز با استقبال چندانی از سوی مخاطبان روبه‌رو نشد.

این در حالی است که منبع اقتباس آن، رمان ماندگار «سووشون» نوشته سیمین دانشور یکی از شناخته‌شده‌ترین آثار ادبیات معاصر ایران است. پرسش اساسی این است: چرا اثری با چنین پشتوانه ادبی و کارگردانی مطرح نتوانست نظر بینندگان را جلب کند؟

یکی از مهم‌ترین دلایل عدم موفقیت سریال، نحوه اقتباس از رمان است. آبیاری در تلاش برای وفاداری به متن دانشور، بیش از حد به ساختار نوشتاری اثر چسبید و در نتیجه، روایت تلویزیونی به‌جای درامی پرکشش، به بازنمایی مستندگونه‌ای از متن ادبی تبدیل شد.

شخصیت‌ها در سریال عمق کافی ندارند و صرفاً به نسخه‌های سطحی و کاریکاتوری از شخصیت‌های رمان تبدیل شده‌اند. این در حالی است که «سووشون» در رمان، اثری سرشار از لایه‌های روان‌شناختی و اجتماعی است که در فرایند تصویری‌سازی به حاشیه رفت.

هر قسمت سریال حدود 60 دقیقه زمان دارد؛ تصمیمی که به‌تنهایی می‌توانست بار روایت را سنگین و مخاطب را خسته کند. این مشکل زمانی شدیدتر شد که ریتم داستان نیز به‌شدت کند و فرسایشی است. بسیاری از مخاطبان و منتقدان اشاره کرده‌اند که درام در همان قسمت‌های نخستین فاقد پیشرفت محسوسی بود و بیشتر زمان صرف توصیف موقعیت‌ها و معرفی شخصیت‌ها می‌شد. در نتیجه، بیننده پس از چند قسمت، حس تکرار و ملال پیدا می‌کرد و ادامه تماشا را رها می‌کرد.

فیلمبرداری با نماهای بی‌هدف و میزانشن‌های نامنسجم، بارها مورد انتقاد قرار گرفت. برخی حتی معتقد بودند که سبک تصویربرداری نه تنها به درک بهتر داستان کمک نکرد، بلکه موجب سردرگمی و حتی آزدگی مخاطب شد. از سوی دیگر، استفاده از لهجه شیرازی در سریال نیز بحث‌برانگیز شد.

بازیگران به‌جای درونی‌کردن لهجه و فرهنگ بومی، آن را به‌طور تصنعی و سطحی تقلید کردند؛ همین امر باعث شد تا فضای محلی اثر غیرطبیعی و نچسب به‌نظر برسد.

یکی از جنجالی‌ترین بخش‌های ماجرای «سووشون»، توقیف ناگهانی آن پس از پخش قسمت اول توسط قوه قضائیه بود. هم‌زمان، پلتفرم نماوا که مسئول پخش سریال بود نیز با مشکلاتی مواجه شد. گرچه این اتفاق در کوتاه‌مدت باعث شد نام سریال بیش از پیش بر سر زبان‌ها بیفتد، اما در نهایت این حواشی به ضرر آن تمام شد.

البته شاید حذف و سانسور بخش‌هایی از اثر – که کارگردان آن را تا ۲۰ دقیقه و حتی اختلاف بر سر ۶۲ ثانیه عنوان کرده – باعث شد روایت از انسجام بیفتد و کارگردان عملاً نتواند نگاه خود را کامل ارائه

دهد. اما برخی نیز معتقد بودند که بخشی از این توقیف‌ها و جنجال‌ها بیشتر به‌عنوان یک ترفند تبلیغاتی عمل کرد تا مسئله‌ای واقعی؛ اما حتی اگر چنین هم بود، بازتاب آن نتوانست کیفیت پایین سریال را پنهان کند.